

Na podlagi četrtega odstavka 29. člena ter za izvrševanje 56. in 74. člena Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 13/98-odl.US, 56/99-ZON, 67/02, 110/02-ZGO-1, 115/06 in 110/07) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

P R A V I L N I K **o varstvu gozdov**

I. SPLOŠNI DOLOČBI

1. člen (vsebina)

Ta pravilnik podrobneje določa ukrepe za ohranjanje biotskega ravnovesja v gozdnem prostoru, ukrepe za preprečevanje gozdnih požarov in poškodovanosti gozdov zaradi škodljivih abiotskih dejavnikov, ukrepe za preprečitev širjenja in zatiranje rastlinskih bolezni in prenamnoženih populacij žuželk ter sanacijo poškodovanega gozda, posege, ki gozd razvrednotijo oziroma poškodujejo, pogoje za rabo gozdov, vsebino programa varstva gozdov in naloge poročevalsko, prognostično-diagnostične službe za gozdove.

2. člen (izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. Ekocelice so ožji deli gozdnega prostora, ki izboljšujejo njegovo pestrost in habitate vrst oziroma so pomembni za kritje, razmnoževanje in vzrejo mladičev v gozdu in ob gozdnem robu. Ekocelice se določijo zlasti v obliki mokrišč, nahajališč ogroženih rastlinskih vrst, habitatnega drevja in zatočišč.
2. Gozdni požar je proces hitrega gorenja, ki se nenadzorovano širi v gozdnem prostoru in povzroča škodo.
3. Grmišča in omejki so površine, ki so pretežno porasle z grmovno obliko vegetacije in so namenjene za kritje, prehranjevanje, razmnoževanje in vzrejo mladičev v gozdu in na gozdnem robu.
4. Habitatno drevje so odmrle in živa drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami, drevesa z dupli oziroma gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik.
5. Lovne nastave so načrtno podrta, sveža in s podlubniki še nenaseljena drevesa, debla ali kupi vej, ki se polagajo (drevesa, debla) oziroma zlagajo (kupi) zaradi zatiranja populacij podlubnikov.
6. Lubadarka je še živo ali sušeče se drevo, v katerem so lubadarji oziroma podlubniki. Suho drevo, iz katerega so podlubniki že izleteli, se ne šteje za lubadarko.
7. Mirne cone so obsežnejši deli gozdnega prostora, v katerih se omejijo oziroma prepovejo dejavnosti, ki vznemirjajo prstoživeče živali.
8. Mokrišča oziroma vodni viri so območja močvirij, nizkih barij, šotišč ali vode (npr. izviri, potoki) ter umetno ustvarjeni kali, mlake in vodni zbiralniki.

9. Nahajališča ogroženih rastlinskih vrst so območja, na katerih uspevajo rastlinske vrste, ki so v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, opredeljene kot ogrožene.
10. Odmrl les obsega odmrta stoječa drevesa (sušice), ležeča drevesa (podrtice), stoječe dele prelomljenih dreves (štrclje), ležeče dele prelomljenih dreves s koreničniki, ležeče kose prelomljenih dreves ter sečne ostanke.
11. Pasišča so travne površine v gozdnem prostoru, ki so namenjene prehranjevanju divjadi oziroma ohranjanju in izboljšanju življenjskega okolja prostoživečih živali oziroma rastlin.
12. Protipožarne preseke so intervencijske gozdne prometnice za potrebe varovanja naravnega okolja pred požari in se delijo na protipožarne gozdne ceste in protipožarne poti. Glede na prevoznost za gasilska vozila za gašenje požarov v naravi se protipožarne preseke razvrščajo v:
 - protipožarne preseke prve kategorije, kamor spadajo protipožarne gozdne ceste in tiste protipožarne poti, ki omogočajo dostop gasilskim vozilom za gašenje gozdnih požarov in gasilskim cisternam za gašenje gozdnih požarov;
 - protipožarne preseke druge kategorije, kamor spadajo protipožarne poti, ki omogočajo dostop manjšim gasilskim vozilom za gašenje gozdnih požarov.
13. Škodljivi abiotski dejavniki so zlasti močan veter, žled, težek sneg, imisije in intenzivne padavine.
14. Zatočišča so predeli gozdnega prostora, ki se načrtno prepustijo naravnemu razvoju ali pa se oblikujejo z nego oziroma sečnjo.
15. Zimovališča so deli življenjskega prostora populacij prostoživečih živali, praviloma na prisojnih ali v nižje ležečih predelih gozdov, kjer populacije prostoživečih živali preživijo zimsko obdobje.
16. Žarišče podlubnikov tvorijo ena ali več lubadark, sečni ostanki ali neobeljeni gozdni lesni sortimenti, v katerih so navzoči podlubniki v obsegu, ki lahko ogrozi gostiteljska drevesa v okolici.
17. Žarišče škodljivih organizmov tvori eno ali več dreves ali delov dreves, na katerih so škodljivi organizmi v obsegu, ki lahko ogrozi drevesa v okolici. V žarišču je mogoče opaziti znake propadanja dreves, kot so: prebarvanje, odmiranje, defoliacije, izcejanje smole, smolikavost, trosnjaki ali trosišča gliv, žuželke, levi žuželk, larve, gnezda larv, šiške in značilna oblika rogov v skorji ali lesu.

II. OHRANJANJE BIOTSKEGA RAVNOVESJA

3. člen

(ohranjanje biotskega ravnovesja)

Biotsko ravnovesje v gozdnem prostoru se vzpostavlja in vzdržuje z:

- ohranjanjem in vzpostavljanjem naravne sestave drevesnih vrst;
- ohranjanjem in vzpostavljanjem uravnoveženega razmerja med razvojnimi fazami gozdov in uravnovežene debelinske strukture gozda;
- ukrepi za varstvo gozdov pred škodljivimi abiotskimi in biotskimi dejavniki;
- načrtnim puščanjem odmrlega lesa;

- območji, pomembnimi za ohranitev prostoživečih živali oziroma rastlin;
- izvajanjem del za vzdrževanje in izboljšanje življenjskega okolja prostoživečih živali;
- zagotavljanjem usklajenih razmerij med gozdom in divjadjo;
- izvajanjem del v gozdu v času, na način in s pripomočki, ki najmanj ogrožajo gozdni ekosistem.

4. člen

(ohranjanje in vzpostavljanje naravne sestave drevesnih vrst)

- (1) Naravna sestava drevesnih vrst se ohranja in vzpostavlja zlasti:
1. z naravnim pomlajevanjem avtohtonih drevesnih vrst, kjer je to mogoče;
 2. pri obnovi s sajenjem ali setvijo z izbiro drevesnih vrst, ki ustrezajo rastiščnim razmeram;
 3. z nego v mlajših razvojnih fazah sestojev, pri kateri se:
 - ohranja in vzpostavlja naravna in če je mogoče tudi pestra zmes drevesnih vrst;
 - odstranjujejo tujerodne vrste, ki ogrožajo oziroma bi lahko ogrozile naravno sestavo drevesnih vrst.
- (2) Naseljevanje oziroma vnos tujerodnih drevesnih vrst v gozdni ekosistem je dovoljeno v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, gozdni reprodukcijski material in gozdnogospodarske načrte.

5. člen

(ohranjanje in vzpostavljanje uravnoveženega razmerja med razvojnimi fazami gozdov in uravnovežene debelinske strukture gozda)

- (1) Uravnovežena debelinska struktura gozda in uravnoveženo razmerje med razvojnimi fazami gozdov se ohranjata in vzpostavljata v skladu z načelom trajnosti in na podlagi usmeritev, določenih v načrtih za gospodarjenje z gozdovi.
- (2) V območjih gozdov, ki so pomembni kot življenjski prostor ogroženih vrst, določenih s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, oziroma populacij vrst prostoživečih živali, s katerimi se načrtno upravlja, se struktura gozdov in razmerje med razvojnimi fazami gozdov v čim večji meri prilagajata ekološkim zahtevam teh vrst.

6. člen

(načrtno puščanje odmrlega lesa)

- (1) Zaradi ohranjanja biotskega ravnovesja je treba pri izbiri drevja za posek in izvajanju sečnje in spravila lesa zagotoviti, da ob upoštevanju tveganja za prenamnožitve škodljivih organizmov v gozdu ostane v povprečju vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v rastiščno gojitvenem razredu. Odmrl les mora biti čim bolj enakomerno razporejen in obsegati vse debelinske razrede, zlasti pa debelinski razred nad 30 cm.
- (2) Količina odmrlega lesa se spremlja v okviru podatkov o stanju in razvoju gozdov, ki so podlaga za gozdnogospodarsko načrtovanje.

(3) Količina odmrlega lesa na stalni vzorčni ploskvi se ocenjuje ločeno za iglavce in listavce pri:

- stoječem in nagnjenem drevju tako, da se ugotovi število dreves v posameznem razširjenem debelinskem razredu, ki se ga pomnoži s srednjim premerom razširjenega debelinskega razreda in podatkom o obliki in višini iz ustreznih tarif, pri čemer se v razširjenem debelinskem razredu nad 50 cm upošteva premer 60 cm;
- ležečem drevju tako, da se upoštevajo samo tista ležeča drevesa, ki so rasla znotraj vzorčne ploskve, ne glede na to, ali ležijo na ploskvi v celoti ali samo deloma, količina pa se oceni na enak način kot pri stoječem drevju;
- sečnih ostankih, ki so večji od 0,2 m³ tako, da se oceni njihova prostornina.

(4) Pri oceni količine odmrlega lesa iz prejšnjega odstavka se drevesni štrclji in ležeči deli prelomljenih dreves s koreničniki obravnavajo kot cela drevesa ne glede na njihovo višino oziroma dolžino.

7. člen

(območja, pomembna za ohranitev prostoživečih živali oziroma rastlin)

(1) V gozdnogospodarskih načrtih gozdnogospodarskih enot se za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in lovnogospodarske funkcije v gozdnem prostoru določijo območja, ki so pomembna za ohranitev prostoživečih živali oziroma rastlin. Ta območja so pasišča, grmišča, omejki, mirne cone, zimovališča in ekocelice, ki se podrobneje določijo v gozdnogojitvenih načrtih.

(2) Pasišča se vzdržujejo predvsem na območjih strnjjenih gozdov, grmišča pa se vzdržujejo zlasti na območjih enomernih odraslih gozdov in v gozdnih ostankih kmetijske krajine. Pri določitvi pasišč in grmišč je treba pridobiti soglasje lastnika oziroma se šteje, da je soglasje dano, če lastnik za to površino na podlagi predpisov, ki urejajo gozdove, prejema javna sredstva za vzdrževanje oziroma osnovanje teh površin.

(3) Ekocelice se določijo na način, ki ne omogoča prenamnožitve škodljivih organizmov in ne ogroža varnosti obiskovalcev na območju poti ter objektov v gozdnem prostoru.

(4) Na nahajališčih ogroženih rastlinskih vrst, ki so bistvena za ohranjanje teh vrst oziroma njihovih populacij, se gospodarjenje prilagodi ekološkim zahtevam teh vrst na podlagi usmeritev v gozdnogospodarskih načrtih.

(5) Zatočišča se v velikosti šopov, skupin, gnezd ali sestojev določijo zlasti na območju intenzivnega gospodarjenja z gozdom oziroma tam, kjer je močno spremenjena sestava drevesnih vrst. Zatočišča, ki se prepuščajo naravnemu razvoju za obdobje 10 let ali več, se v soglasju z lastnikom gozda določijo v gozdnogojitvenem načrtu kot posebne negovalne enote.

8. člen
(ukrepi za vzdrževanje in izboljšanje življenjskega okolja
prostoživečih živali)

- (1) Ukrepi oziroma dela za vzdrževanje življenjskega okolja prostoživečih živali v gozdnem prostoru so zlasti:
- osnovanje in vzdrževanje pasišč;
 - vzdrževanje grmišč, omejkov in gozdnega roba;
 - vzdrževanje vodnih virov in njihova vzpostavitev v skladu s predpisi, ki urejajo vode;
 - oblikovanje zatočišč z nego oziroma sečnjo;
 - puščanje habitatnega drevja in odmrlega lesa ter prepuščanje delov gozda naravnemu razvoju za oblikovanje zatočišč;
 - sajenje sadik plodonosnega drevja, pomembnega za prehranjevanje prostoživečih živali;
 - zimska sečnja posamičnega drevja za prehranske potrebe divjadi.
- (2) Vzdrževanje pasišč obsega košnjo trave in se opravi vsaj enkrat letno, praviloma po cvetenju trav. Na območjih strjenih gozdov se osnuje in vzdržuje vsaj 5 ha pasišč na 1000 ha gozda.
- (3) Vzdrževanje grmišč in omejkov obsega nego za vzdrževanje grmovne oblike vegetacije.
- (4) Vzdrževanje gozdnega roba obsega nego, s katero se vzdržuje njegova stopničasta oblika, navzočnost zanj značilnih drevesnih in grmovnih vrst oziroma postopen prehod iz kmetijskih ali urbanih površin v gozd.
- (5) Vodni viri se osnujejo in vzdržujejo predvsem tam, kjer v naravnem okolju primanjkuje površinskih voda, in sicer najmanj trije vodni viri na 1000 ha.
- (6) Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja se izvaja na območjih, kjer je treba izboljšati prehranske razmere za prostoživeče živali oziroma v gozdovih z zmanjšano pestrostjo vrst.

9. člen
(zagotavljanje usklajenih razmerij med gozdom in divjadjo)

- (1) Odnosi med gozdom in rastlinojedo parkljasto divjadjo se na podlagi ocene vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje usklajujejo z:
- gozdnogospodarskimi in gozdnogojitvenimi ukrepi;
 - ukrepi za vzpostavljanje in vzdrževanje življenjskega okolja divjadi;
 - zaščito mladovja pred poškodbami;
 - izvajanjem odstrela.
- (2) Vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje se oceni na podlagi rezultatov popisa poškodovanosti gozdnega mladja zaradi objedanja rastlinojede parkljaste divjadi v

skladu z metodo iz Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika. Popis se opravi najmanj na vsakih pet let. Ocena vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje se navede v poročilu o vplivu divjadi na razvoj gozda, ki ga Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) pošlje na ministrstvo, pristojno za gozdarstvo in lovstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), najpozneje do 31. januarja v tekočem letu za preteklo leto, v katerem je bil izveden popis.

(3) Gozdnogojitveni oziroma gozdnogospodarski ukrepi se načrtujejo in izvajajo tako, da se z njimi teži k uravnoteženim razmerjem med razvojnimi fazami gozdov in uravnoteženi debelinski strukturi in zmesi drevesnih vrst, ki je blizu naravnim rastlinskim združbam.

(4) Ukrepi za vzpostavljanje in vzdrževanje življenjskega okolja divjadi se načrtujejo in izvajajo v skladu z določbami iz prejšnjega člena, ki se nanašajo na divjad.

(5) Zaščita mladovja pred divjadjo se načrtuje:

- kjer je naravna obnova gozda s ciljnim drevesnimi vrstami otežena ali onemogočena;
- kjer divjad povzroča poškodbe na sadikah ali sejancih gozdnega drevja;
- v odraščajočih gozdovih zlasti na območjih zimovališč rastlinojede parkljaste divjadi zaradi nevarnosti obgrizovanja in lupljenja.

(6) Mladovje se pred divjadjo zaščiti:

- individualno, in sicer zlasti s premazi, koli, tulci ali z mrežo;
- skupinsko z ograjo.

(7) Pri izbiri zaščitnih sredstev se upoštevajo gozdnogojitveni cilji, vrste divjadi, ki povzročajo poškodbe, učinkovitost zaščite, ekonomičnost zaščite in vpliv vnosa zaščite na okolje. Kjer je treba zaščititi mladovje na površini manjši od pol hektarja, se praviloma izvaja individualna zaščita, sicer pa se mladovje zaščiti z ograjo. Ograje se ne smejo postavljati na selitvene poti prostoživečih živali in na območja, ki so pomembna za ohranitev prostoživečih živali. Zaščitna sredstva se morajo redno vzdrževati in po uporabi odstraniti iz gozda, če so iz umetnih materialov.

(8) Odstrel se izvaja na podlagi lovsko upravljavskih načrtov, v katerih se v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo ter gozdove, upoštevajo ocena vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje, gozdnogojitveni cilji iz načrtov za gospodarjenje z gozdovi in drugi kazalniki oziroma kriteriji.

(9) Če iz poročila iz drugega odstavka tega člena izhaja, da je obnova gozda s ciljnim drevesnimi vrstami zaradi vpliva divjadi otežena, se v letnih načrtih upravljanja z divjadjo določi ustrezno povečan odstrel tistih vrst divjadi, ki onemogočajo naravno obnovo gozda.

10. člen

(izvajanje del v gozdu v času, na način in s pripomočki, ki najmanj ogrožajo gozdni ekosistem)

(1) Dela v gozdu se izvajajo tako, da se:

- pridobivanje lesa v čim večji meri opravi zunaj vegetacijske dobe;
- gozdnogojitvena dela opravljajo tako, da se v čim manjši meri vznemirjajo prostoživeče živali;
- gozdne prometnice ne gradijo preko nahajališč ogroženih rastlinskih vrst, mokrišč, mirnih con in zatočišč, razen v izjemnih primerih;
- tehnologija izbere in gozdna mehanizacija uporablja tako, da se gozdni ekosistem čim manj ogroža;
- uporabljajo biološko razgradljiva maziva v odprtih mazalnih sistemih verižnih žag za posek in izdelavo dreves na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije;
- uporabljajo stroji oziroma naprave, razen odprtih mazalnih sistemov verižnih žag, ki ne puščajo sledi olj in drugih maziv in imajo ustrezno opremo za preprečitev oziroma sanacijo morebitnega razlitja olj.

(2) Dela v gozdu se ne izvajajo, kjer:

- gnezdi črna štoklja oziroma kolonije sivih čapelj, v času od sredine februarja do konca junija v razdalji najmanj 300 m od gnezda;
- gnezdi planinski orel in orel belorepec, v času od januarja do konca junija v razdalji najmanj 500 m od gnezda;
- gnezdijo ostale vrste orlov: mali orel, kačar in mali klinkač, v času od začetka maja do konca avgusta v razdalji najmanj 400 m od gnezda;
- gnezdi sršenar, v času od junija do konca avgusta v razdalji najmanj 400 m od gnezda;
- gnezdijo ostale ogrožene ujede, v času od marca do konca junija v razdalji najmanj 300 m od gnezd;
- gnezdijo sove kozače in velike uharice, v času od februarja do konca junija v razdalji najmanj 300 m od gnezd;
- gnezdijo ostale vrste sov, v času od marca do konca maja v razdalji najmanj 100 m od gnezd;
- so aktivna rastišča in zaščitne cone za divjega petelina, v času od začetka marca do konca junija v razdalji 500 m od roba rastišča;
- so zimovališča rastlinojedov od decembra do konca marca, razen kadar se sečnja izvaja za namen njihove dodatne prehrane;
- je stalno prisoten rjavi medved, v času od sredine decembra do konca aprila v razdalji najmanj 200 m od aktivnih brlogov;
- je prisoten volk, v času od začetka aprila do konca maja v razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči;
- je prisotna vidra, v času od marca do konca aprila v razdalji najmanj 50 m od kraja, kjer so poleženi mladiči;

- je prisoten ris, v času od začetka junija do avgusta v razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči;
- je prisotna divja mačka, v času aprila in maja najmanj 50 m od kraja, kjer so poleženi mladiči.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se lahko posamezna razdalja spremeni, če so naravne razmere take, da izničijo ali potencirajo negativne vplive izvajanja del. Razdalja se lahko zmanjša tudi v primeru, da je določena vrsta v ugodnem stanju ohranjenosti oziroma v ekspanziji.

(4) Gnezda, kraje poganjanja mladičev in zimovališča vrst iz drugega odstavka tega člena mora Zavod evidentirati in spremljati v gozdnogojitvenih načrtih.

(5) Solnice za divjad se ne smejo nameščati na način, ki omogoča vnos soli v mokrišče. Solnica je lahko nameščena v razdalji 50 metrov in več od roba mokrišča.

11. člen (spremljanje biotskega ravnovesja)

- (1) Biotsko ravnovesje se ocenjuje na podlagi podatkov o:
- strukturi gozdov po ohranjenosti;
 - razmerju med razvojnimi fazami gozdov;
 - količini odmrlega lesa;
 - območjih, pomembnih za ohranitev prostoživečih živali;
 - usklajenosti odnosov med gozdom in divjadjo;
 - sanitarni sečnji;
 - uspešnosti izvedenih sanacij poškodovanih gozdov in ukrepov za preprečevanje širjenja in zatiranja rastlinskih boleznih in prenamnoženih populacij žuželk.
- (2) Ocena biotskega ravnovesja se navede v gozdnogospodarskih načrtih in letnem poročilu o gozdovih, ki se objavi na spletni strani Zavoda.

III. UKREPI ZA VARSTVO GOZDOV PRED POŽAROM, PREPREČEVANJE POŠKODOVANOSTI GOZDOV ZARADI ABIOTSKIH DEJAVNIKOV TER BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMENB IN PRILAGAJANJE NANJE

12. člen (stopnja požarne ogroženosti gozdov)

- (1) Za načrtovanje ukrepov varstva gozdov pred požari se gozdovi razvrščajo v štiri stopnje požarne ogroženosti, in sicer:
- 1. stopnja požarne ogroženosti: zelo velika ogroženost;
 - 2. stopnja požarne ogroženosti: velika ogroženost;
 - 3. stopnja požarne ogroženosti: srednja ogroženost;
 - 4. stopnja požarne ogroženosti: majhna ogroženost.

(2) Gozdovi se razvrščajo v stopnje požarne ogroženosti po načrtovalnih enotah gozdnega prostora, pri čemer se upoštevajo:

- lastnosti gozda: sestava drevesnih vrst, razvojna faza;
- dejavniki zunaj gozda: srednja letna temperatura, srednja letna količina padavin, srednja letna relativna vlažnost zraka, moč in pogostost vetra, periodičnost sušnih obdobj, vrsta tal, ekspozicija, nadmorska višina, nagib, objekti v gozdu in druge posebnosti, ki povečujejo požarno ogroženost.

(3) Zavod v okviru izdelave gozdnogospodarskih načrtov opravi razvrstitev gozdov po stopnjah požarne ogroženosti v skladu z metodo iz Priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika. Razvrstitev se prikaže na pregledni karti v okviru območnih gozdnogospodarskih načrtov, pri čemer se prva stopnja prikaže v rdeči, druga v oranžni, tretja v rumeni in četrta v zeleni barvi.

13. člen (protipožarna infrastruktura)

(1) Za učinkovito preprečevanje in gašenje požarov se izdeluje in vzdržuje protipožarna infrastruktura, ki jo tvorijo:

- protipožarne preseke;
- izogibališča in vstopne ploščadi na protipožarnih presekah;
- prostori za izvenletališko pristajanje helikopterjev;
- protipožarni zidovi in steze;
- namensko urejeni vodni viri oziroma mesta za oskrbo helikopterjev, gasilskih vozil in gasilcev z vodo za gašenje;
- table za označevanje gozdne infrastrukture in protipožarne table za opozarjanje obiskovalcev na požarno ogroženost območja in podobno.

(2) Protipožarne preseke, zidovi in steze se izdelujejo in vzdržujejo na območjih gozdov zelo veliko in veliko stopnjo požarne ogroženosti. Gradnjo, redno vzdrževanje in izvedbo protipožarne infrastrukture načrtuje in zagotavlja Zavod.

14. člen (načrt varstva gozdov pred požarom)

(1) Protipožarni ukrepi se okvirno določijo v gozdnogospodarskih načrtih, podrobno pa v načrtih varstva gozdov pred požari. Z načrti varstva gozdov pred požarom se zagotavlja celovitost in usklajenost načrtovanja in izvajanja ukrepov preventivnega varstva gozdov pred požarom ter prispeva k učinkovitejšemu izvajanju gašenja gozdnih požarov.

(2) Načrti varstva gozdov pred požarom se ob upoštevanju usmeritev iz gozdnogospodarskih načrtov izdelajo za gozdove oziroma območja gozdov zelo velike in velike stopnje požarne ogroženosti. Izdelajo se praviloma za obdobje 10 let za območje ene ali več samoupravnih lokalnih skupnosti.

(3) Načrte varstva gozdov pred požarom izdela in dopolnjuje Zavod. Načrte varstva gozdov pred požarom potrjuje strokovni svet območne enote Zavoda.

(4) Zavod načrte varstva gozdov pred požarom pošlje v vednost samoupravnim lokalnim skupnostim.

15. člen

(vsebina načrta varstva gozdov pred požarom)

(1) Načrt varstva gozdov pred požarom obsega opis stanja požarne ogroženosti gozdov ter določitev operativnih ukrepov za zmanjšanje požarne ogroženosti in učinkovito gašenje gozdnih požarov.

(2) V opisu stanja požarne ogroženosti se:

- prikaže obseg gozdov po stopnjah požarne ogroženosti z opisom dejavnikov, ki vplivajo na razvrstitev gozda v stopnjo požarne ogroženosti (K);
- prikaže protipožarna infrastruktura (K);
- prikažejo gozdne prometnice, prednostno namenjene gospodarjenju z gozdovi, ki so pomembne za učinkovito gašenje gozdnih požarov (K);
- prikažejo infrastrukturni objekti in drugi stalni objekti, ki vplivajo na požarno ogroženost (K);
- prikažejo gozdni požari v preteklem načrtovalnem obdobju glede na njihovo lokacijo (K), obseg, vzroke za njihov nastanek in uspešnost uporabljene metode gašenja;
- navede obseg izvedenih ukrepov za varstvo gozdov pred požari v preteklem načrtovalnem obdobju in oceni njihova zadostnost.

(3) Kot načrtovani ukrepi za zmanjšanje požarne ogroženosti in učinkovito gašenje gozdnih požarov se določijo:

- obseg graditve in vzdrževanja protipožarne infrastrukture (K);
- obseg graditve in vzdrževanja drugih prometnic, ki so pomembne za učinkovito gašenje požarov (K);
- ukrepi za zmanjšanje količine gorljive snovi v gozdu, kot so ustrezni gozdnogojitveni ukrepi in gozdna paša v skladu z določbami iz 40. člena tega pravilnika (K);
- postopki ukrepanja ob povečani požarni ogroženosti;
- postopki ukrepanja ob pojavu gozdnega požara.

(4) Vsebine iz drugega in tretjega odstavka tega člena, ki so v posameznih alineah označene s črko K, se prikažejo na pregledni karti.

(5) Ukrepe, katerih izvedba se načrtuje v posameznem letu, Zavod vključi v program varstva gozdov.

16. člen

(opazovanje in obveščanje o nevarnosti gozdnega požara in sodelovanje pri gašenju gozdnih požarov)

- (1) Zavod v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred požarom v naravnem okolju, ob razglašeni zelo veliki in veliki požarni ogroženosti sodeluje pri opazovanju in obveščanju o nevarnostih gozdnih požarov.
- (2) Zavod na podlagi načrtov varstva gozdov pred požari nudi strokovno pomoč pri gašenju požarov.

17. člen

(evidentiranje gozdnih požarov)

- (1) Gozdni požari se evidentirajo na obrazcu iz Priloge 3, ki je sestavni del tega pravilnika, ter v informacijskem sistemu za poročanje o intervencijah in nesrečah, ki ga vodi pristojna organizacija za zaščito in reševanje. Sestavni del evidence o gozdnem požaru je pregledna karta z vrisanim požariščem v merilu od 1 : 5.000 do 1 : 25.000.
- (2) O evidentiranem požaru, ki zajema več kot 20 hektarjev gozdnega prostora, Zavod takoj pisno obvesti ministrstvo.
- (3) Zavod izdela letno poročilo o gozdnih požarih na obrazcih iz Priloge 4, ki je sestavni del tega pravilnika, kot sestavni del poročila o gozdovih.

18. člen

(ukrepi za preprečevanje poškodovanosti gozdov zaradi abiotičnih dejavnikov)

Za povečanje stabilnosti gozdov oziroma njihove odpornosti pred poškodbami, ki jih povzročajo abiotični dejavniki, je treba pri gojenju gozdov:

- ohranjati in pospeševati vrste z globljim koreninskim sistemom;
- pospeševati raznomerne strukture sestojev, kjer je to primerno;
- oblikovati gozdni rob;
- dosegati ugodno razmerje med višino in prsnim premerom drevesa z redčenji;
- pospeševati drevesa z ravnimi (navpično rastočimi) debli;
- oblikovati simetrične krošnje in enovrhata drevesa;
- odstranjevati poševno rastoče nestabilno drevje in drevje, ki je oslabiljeno zaradi trohnobe koreninskega sistema ali drugih biotičnih dejavnikov, ki zmanjšujejo stabilnost sestojev, če ne gre za habitatna drevesa.

19. člen

(ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje)

V gozdovih se spodbujajo ukrepi, ki so ugodni za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje in obsegajo zlasti:

- ohranjanje oziroma doseganje optimalnih lesnih zalog;
- zagotavljanje naravne obnove sestojev in pri negi dajanje prednosti rastiščem prilagojenim avtohtonim drevesnim vrstam;
- preprečevanje gozdnih požarov;
- ohranjanje zadržanosti tal z rastlinstvom in opuščanje steljarjenja;
- hitro saniranje predelov gozdov, ki so bili poškodovani zaradi biotskih ali abiotskih dejavnikov;
- odstranjevanje podrtih dreves oziroma sečnih ostankov iz hudourniških območij v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje s sečnimi ostanki.

20. člen

(spremljanje razvrednotenja in poškodovanosti gozdov ter vplivov gozdov na blaženje podnebnih sprememb)

(1) Javna gozdarska služba spremlja razvrednotenost in poškodovanost gozdov ter vplive gozdov na blaženje podnebnih sprememb (v nadaljnjem besedilu: spremljanje stanja gozdov) za potrebe seznanjanja javnosti, oblikovanja nacionalne gozdne politike in poročanja v okviru mednarodnih zavez, zlasti Konvencije o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja (Uradni list SFRJ-MP, št. 11/1986) in Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (Uradni list RS-MP, št. 13/1995), Resolucij Ministrskih konferenc o varstvu gozdov v Evropi (<http://www.mcpfe.org>) ter poročil Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) o gozdovih (<http://www.fao.org>).

(2) S spremljanjem stanja gozdov se ugotavljajo zlasti:

- vplivi atmosferskega onesnaževanja na gozdne ekosisteme;
- vplivi podnebnih sprememb na gozdne ekosisteme;
- dinamika količine ogljika v gozdnih ekosistemih.

(3) Podatki se spremljajo skladno z metodologijami, ki so določene v predpisih in dokumentih iz prvega odstavka tega člena.

(4) Gozdarski inštitut Slovenije predloži metodologijo za spremljanje stanja gozdov, ki je skladna z mednarodnimi zavezami, ministrstvu do 30. septembra tekočega leta za naslednje leto. Minister, pristojen za gozdarstvo (v nadaljnjem besedilu: minister), lahko zahteva spremembe in dopolnitve predložene metodologije.

(5) Ministrstvu se najpozneje do 30. junija tekočega leta posredujejo letna poročila o stanju gozdov za preteklo leto. Gozdarski inštitut Slovenije objavi poročilo na svoji spletni strani.

IV. UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA IN ZATIRANJE RASTLINSKIH BOLEZNI IN PRENAMNOŽENIH POPULACIJ ŽUŽELK

21. člen

(vrste škodljivih organizmov)

(1) Rastlinske bolezni in prenamnožene populacije žuželk (v nadaljnjem besedilu: škodljivi organizmi) se delijo na:

- vrste, ki jih javna gozdarska služba redno spremlja in o njih poroča;
- vrste, ki se štejejo za posebej nevarne rastlinam in rastlinskim proizvodom;
- morebitne druge vrste, ki jih poročevalsko, prognostično-diagnostična služba za gozdove spozna za škodljive.

(2) Vrste škodljivih organizmov, ki jih javna gozdarska služba redno spremlja in o njih poroča, so:

- podlubniki: osmerozobi smrekov lubadar (*Ips typographus*), šesterezobi smrekov lubadar (*Pityogenes chalcographus*), ostrozobi jelov lubadar (*Pityoecteines spinidens*), krivozobi jelov lubadar (*Pityoecteines curvidens*), zrnati jelov lubadar (*Cryphalus piceae*), borovi strženarji (*Tomicus* spp.);
- druge škodljive žuželke: gobar (*Lymantria dispar*), navadna borova grizlica (*Diprion pini*), rjava borova grizlica (*Neodiprion sertifer*), hrastov sprevodni prelec (*Thaumatopoea processionea*), pinijev sprevodni prelec (*Thaumatopoea pityocampa*), hrastov zavijač (*Tortrix viridana*), zapredkarice (*Cephalcia* spp.);
- glive, ki povzročajo rdečo trohnobo iglavcev (*Heterobasidion* spp.), kostanjev rak (*Cryphonectria parasitica*), javorov rak (*Eutypella parasitica*) in holandska brestova bolezen (*Ophiostoma ulmi* in *O. novo-ulmi*).

(3) Vrste škodljivih organizmov, ki se štejejo za posebej nevarne rastlinam in rastlinskim proizvodom, so določene v predpisih, ki urejajo zdravstveno varstvo rastlin, in so v gozdu pod nadzorom javne gozdarske službe.

22. člen

(ukrepi za preprečevanje in zatiranje škodljivih organizmov ter strokovna navodila)

(1) Ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranje škodljivih organizmov so:

- ukrepi za preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov;
- spremljanje pojava škodljivih organizmov;
- odkrivanje žarišč škodljivih organizmov;
- ukrepi za zatiranje škodljivih organizmov.

(2) Ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranje škodljivih organizmov se podrobneje določijo v strokovnih navodilih, ki jih pripravi poročevalsko, prognostično-diagnostična služba za gozdove (v nadaljnjem besedilu: strokovna navodila). Za vrste škodljivih organizmov iz drugega odstavka prejšnjega člena se strokovna navodila pripravijo najmanj enkrat na dve leti, za vrste iz tretjega odstavka prejšnjega člena pa praviloma vsako leto, razen če se pojavijo nenadno, množično in se hitro širijo, ko je treba

strokovna navodila izdelati v enem mesecu po ugotovitvi škodljivega organizma. Za druge vrste se strokovna navodila pripravijo takoj po tem, ko jih poročevalsko, prognostično-diagnostična služba za gozdove spozna za škodljive.

23. člen

(ukrepi za preprečevanje pojava in širjenja škodljivih organizmov)

(1) Pojav in širjenje škodljivih organizmov se preprečujeta zlasti:

- z dajanjem prednosti naravni obnovi in rastišču prilagojenim drevesnim vrstam;
- z ureditvijo sečišča v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje del v gozdovih;
- z opravljanjem sečnje zunaj vegetacijske dobe, kolikor je mogoče;
- s sanitarno sečnjo oziroma posekom, izdelavo, spravilom in odvozom poškodovanih dreves iz gozda kakor hitro je mogoče, predvsem če so poškodbe gozda zaradi naravnih ujm večjepovršinske;
- s pravočasnim odkrivanjem žarišč škodljivih organizmov in obveščanjem javne gozdarske službe;
- s pravočasnim beljenjem ali predelavo skladiščenih gozdnih lesnih sortimentov smreke, jelke, bora in bresta;
- z uporabo fitofarmaceutskih sredstev za preprečevanje naselitve trohnoznežev (*Heterobasidion* spp.) v panje iglavcev v skladu z gozdnogojitvenim načrtom;
- z načrtnim odkrivanjem tujerodnih in invazivnih škodljivih organizmov.

(2) V primeru poletne sečnje iglavcev v obdobju od 1. aprila do 31. oktobra morajo lastniki gozdov urediti sečišče skladno s predpisi, ki urejajo izvajanje sečnje, v roku enega meseca po začetku sečnje, razen če Zavod z odločbo ne določi drugače.

24. člen

(spremljanje pojava škodljivih organizmov oziroma podlubnikov)

(1) Škodljivi organizmi se spremljajo v skladu s strokovnimi navodili. V njih se opredelijo način spremljanja in prednostna območja za redno spremljanje ter prednostna območja za izvajanje posebnih nadzorov, ki se prikažejo na pregledni karti.

(2) Zavod na podlagi letnega programa varstva gozdov in navodil redno spremlja podlubnike na smreki s kontrolnimi pastmi s specifičnimi feromonskimi pripravki ter s kontrolnimi nastavami (kontrolna drevesa, debela in kontrolni kupi). Kontrolne pasti ali kontrolne nastave se prednostno namestijo v gozdovih, ki so starejši kot 60 let in imajo lesno zalogo smreke več kot 50 %, ter kjer so se v preteklih letih pojavljale prenamnožitve smrekovih podlubnikov, in sicer se praviloma namesti ena past ali nastava na 50 ha. Velikost populacije osmerozobega smrekovega lubadarja se kumulativno ugotavlja za spomladansko obdobje, ki traja od prvega rojenja do 15. junija. V primeru, ko ulov preseže 9.000 osebkov na kontrolno past ali ko je na kontrolnih nastavah gostota vhodnih odprtih večja kot 1 odprtina na 1 dm², se šteje, da je populacija podlubnikov prenamnožena. Poletno spremljanje v obdobju od julija do avgusta se izvaja po večjih naravnih ujmah in drugih nenadnih škodljivih vplivih na gozd v tekočem letu.

(3) Kontrolne pasti so iz umetnih materialov izdelane pasti, ki so opremljene s specifičnimi feromoni in se postavljajo zaradi kontrole populacij podlubnikov oziroma ocenjevanja njihove številčnosti.

(4) Kontrolne nastave so načrtno podrti, sveža in s podlubniki še nenaseljena drevesa, debla ali kupi vej, ki se polagajo (drevesa, debla) ali zlagajo (kupi) zaradi kontrole populacij podlubnikov oziroma ocenjevanja njihove številčnosti. Kontrolne nastave se morajo izdelati pred izletom podlubnikov.

(5) Zavod v poročilu o gozdovih, ki ga objavi na svoji spletni strani, navede predele gozdov, v katerih je bila ugotovljena prenamnožitev podlubnikov v skladu z drugim odstavkom tega člena.

25. člen

(odkrivanje žarišč škodljivih organizmov oziroma podlubnikov)

(1) Zaradi odkrivanja žarišč škodljivih organizmov je treba gozd pregledati najmanj dvakrat letno, in sicer ob koncu zime in ob začetku poletja. Pretežno iglast gozd se mora v poletnem obdobju pregledati enkrat mesečno.

(2) Posebno pozorno se pregledujejo sestoji, ki so jih v preteklosti prizadele ujme ali požari, sestoji na sušnih rastiščih in sestoji, v katerih se je v prejšnjih letih izvajala sečnja, dlje časa skladiščil les ali pa so bila v njihovi bližini odkrita žarišča podlubnikov ali drugih škodljivih organizmov, ter sestoji iglavcev starejši od 60 let, ki imajo več kot 50 odstotno zastopanost iglavcev v lesni zalogi.

(3) Pri odkrivanju žarišč podlubnikov je treba v napadenem drevju, lesnih sortimentih ali sečnih ostankih ugotoviti navzočnost in oceniti obseg populacije podlubnikov v vseh razvojnih stadijih (ličinke, bube, odrasli osebk), pri čemer se upoštevajo:

1. zunanji znaki, kot so:
 - pri iglavcih luknje v skorji, črvina, smolenje, odpadanje zelenih iglic in sprememba barve krošenj v zelenkasto sive, rumenkasto rjave ali rdečkaste odtenke, sušenje krošnje, ki se praviloma začne od vrha navzdol;
 - pri listavcih luknje v skorji, črvina, sušenje posameznih vej v krošnji, hiranje in sušenje drevesa;
2. stanje razvoja podlubnikov pod skorjo, ki se ugotovi tako, da se odstrani del skorje.

26. člen

(ukrepi za zatiranje škodljivih organizmov oziroma podlubnikov)

(1) Ukrepi za zatiranje škodljivih organizmov se izvajajo, če je presežen prag škodljivosti za posamezen škodljivi organizem oziroma je ugotovljena njegova prenamnoženost, ki lahko poruši biotsko ravnovesje v gozdu oziroma povzroči drugo škodo v gozdovih.

(2) Zatiralni ukrepi za podlubnike se izvajajo:

- redno v žariščih podlubnikov s sanitarno sečnjo in izdelavo lubadark ter uničenjem podlubnikov na ostalem napadenem materialu,
- sistematično, ko se ugotovi, da je populacija podlubnikov prenamnožena, in sicer z nameščanjem lovni nastav in njihovo izdelavo.

(3) Lubadarke se izdelajo tako, da se posekajo, obvejijo in olupijo, podlubniki v vejah in v skorji pa se uničijo.

(4) Lovne nastave se morajo izdelati pred izletom podlubnikov.

(5) Podlubniki se v gozdu ali izven gozda uničujejo tudi:

- s sežiganjem napadenih delov dreves (skorja, lesni ostanki) na urejenih kuriščih;
- z mletjem napadenih delov dreves;
- z izpostavljanjem sečnih ostankov sončni pripeki;
- z drugimi ukrepi, ki jih določi Zavod.

(6) Na podlagi dovoljenja Zavoda se podlubniki lahko izjemoma uničujejo z uporabo fitofarmacevtskega sredstva v skladu s predpisi, ki urejajo fitofarmacevtska sredstva.

(7) Pri izbiri načina zatiranja podlubnikov je treba upoštevati učinkovitost, ekonomičnost in škodljiv vpliv izbranih metod in sredstev na okolje.

27. člen

(roki za izvedbo ukrepov za zatiranje podlubnikov)

(1) Če se žarišče podlubnikov odkrije v času od 20. marca do 30. septembra, mora lastnik gozda ukrepe iz prejšnjega člena izvesti najpozneje v 21 dneh po odkritju žarišča podlubnikov oziroma v krajšem roku, ki ga Zavod določi z odločbo. Izjemoma lahko Zavod določi tudi daljši rok.

(2) Pri določitvi roka za izvedbo ukrepov se morajo upoštevati:

- razvojna faza podlubnikov v žarišču;
- velikost žarišča;
- delež iglavcev v preostalem sestoj;
- vremenske razmere.

(3) Če se žarišče podlubnikov odkrije v času od 1. oktobra do 19. marca, mora lastnik gozda ukrepe iz prejšnjega člena izvesti znotraj tega obdobja, razen če odkrije žarišče v obdobju med 27. februarjem in 18. marcem, ko mora izvesti ukrepe v roku iz prvega odstavka tega člena.

(4) Če je žarišče lubadarja odkril lastnik gozda in o tem obvestil Zavod, mora lastnik gozda izvesti ukrepe za zatiranje podlubnikov v roku iz prvega ali tretjega odstavka tega člena. Lastnik gozda v roku 8 dni po izvedenih ukrepih javi Zavodu količinsko in vrstno sestavo sanitarne sečnje in poroča o drugih ukrepih.

28. člen
(spremljanje vplivov podlubnikov
in evidentiranje ukrepov)

(1) Vpliv podlubnikov se spremlja na obrazcu iz Priloge 5, ki je sestavni del tega pravilnika. Pri tem se spremljajo zlasti vrste podlubnikov, ki so navedene v drugem odstavku 21. člena tega pravilnika.

(2) Povzetki spremljanja in evidentiranja iz prejšnjega odstavka se izdelajo po gozdnogospodarskih območjih in so sestavni del poročila o gozdovih.

29. člen
(spremljanje pojava in zatiranje podlubnikov na skladiščih)

(1) Prenamnožitev podlubnikov na skladiščih se preprečuje s prednostno predelavo sortimentov iglavcev ter s stalnim spremljanjem gostote populacij podlubnikov s kontrolnimi pastmi.

(2) Zavod izda skladiščem za gozdne lesne sortimente, ki ležijo v bližini gostiteljskih dreves za podlubnike, najpozneje do 15. marca tekočega leta navodila za postavitve in vzdrževanje kontrolnih pasti s specifičnimi feromonskimi pripravki.

(3) Upravljalci skladišč iz prejšnjega odstavka morajo zagotoviti zadostno število kontrolnih pasti s feromonskimi pripravki ter jih postavljati, vzdrževati in ulovljene podlubnike sproti uničevati po navodilih Zavoda. O postavitvi pasti in ulovu podlubnikov so dolžni voditi evidenco.

(4) Podlubniki se na skladiščih uničujejo s prednostnim beljenjem oziroma predelavo gozdnih lesnih sortimentov, ki so naseljeni s podlubniki ali na drug način v skladu s petim in šestim odstavkom 26. člena tega pravilnika.

30. člen
(uporaba fitofarmaceutskih sredstev v gozdu)

(1) Zavod lahko izjemoma izda dovoljenje za uporabo fitofarmaceutskih sredstev, ki so registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo fitofarmaceutska sredstva, v primerih:

- izkoreninjenja tujerodnih škodljivih organizmov;
- zatiranja prenamnoženih škodljivih organizmov;
- zaščite gozdnega mladja pred divjadjo.

(2) V dovoljenju iz prejšnjega odstavka Zavod določi dodatne zahteve za preprečitev tveganja, kot so poseben način aplikacije, označevanje mesta uporabe, preprečitev fizičnega dostopa in druge.

31. člen

(izjemna uporaba fitofarmaceutskih sredstev v gozdu)

(1) V primeru, ko v Republiki Sloveniji ni registriranih fitofarmaceutskih sredstev za namene iz prejšnjega odstavka, Zavod pa razpolaga s podatki o njihovi uporabi in biološki učinkovitosti iz drugih držav, lahko predlaga organu, pristojnemu za registracijo fitofarmaceutskih sredstev, izdajo izjemnega dovoljenja ali dovoljenja za razširitev uporabe registriranega sredstva v skladu s predpisi, ki urejajo fitofarmaceutska sredstva.

(2) Fitofarmaceutska sredstva v gozdu je dovoljeno uporabljati le v koncentracijah ter s pripravami in na način, kot jih predpiše proizvajalec. Nanašajo se lahko samo na ciljno površino.

32. člen

(označevanje uporabe fitofarmaceutskih sredstev v gozdu)

Gozdni lesni sortimenti in kontrolni ali lovni kupi, na katerih je bilo uporabljeno fitofarmaceutsko sredstvo, se morajo označiti z opozorilnim znakom. Ta znak mora biti nameščen do izteka karenčne dobe kemičnega sredstva. Obliko znaka in njegovo namestitev določi Zavod.

33. člen

(evidenca o uporabi)

(1) O številu izdanih dovoljenj za uporabo fitofarmaceutskih sredstev ter vrsti in količini sredstev mora Zavod za posamezna gozdnogospodarska območja poročati v okviru letnih poročil o gozdovih.

(2) Zavod vodi evidenco uporabe fitofarmaceutskih sredstev iz 30. člena tega pravilnika in o tem poroča v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnosti uporabnikov fitofarmaceutskih sredstev.

V. RAZVREDNOTENJE GOZDA IN SANACIJA POŠKODOVANEGA GOZDA

34. člen

(posegi, ki gozd razvrednotijo)

(1) S posegi v gozd oziroma gozdni prostor se povzroča razvrednotenje gozda zlasti v naslednjih primerih:

- če se s posegom v gozd, ki ima prvo stopnjo poudarjenosti katerekoli ekološke funkcije, zmanjša njegova površina do mere, ko ne more več delovati kot ekosistem;
- če se v krajini uničijo ostanki gozda, ki imajo za ohranjanje biotskega ravnovesja prvo stopnjo poudarjenosti;
- če se s posegi v vodotoke spremeni njihov vodni režim tako, da ogroža rastlinske ali živalske vrste, ki so vezane na gozd ob njih;

- če se izkrči gozdna površina tako, da se povzročijo erozijski procesi, ki jih ni mogoče učinkovito preprečiti, oziroma bi stroški za to presegli 30% investicijskih stroškov;
- če se s posegom povzroči zelo velika ali velika stopnja požarne ogroženosti gozda;
- če se s posegom povzročijo motnje v preskrbi gozda z vodo, ki so vzrok za propadanje drevesne vrste;
- če se gozd razkosa na več delov tako, da posamezni deli ne morejo več zagotavljati funkcij, ki so v prostoru nujno potrebne;
- če se presekajo migracijske poti prostoživečih živali, ki jih ni možno nadomestiti;
- če se s posegi odprejo poti vetru, ki lahko destabilizira gozd;
- če je utemeljeno pričakovati, da bodo izvršeni posegi povzročili plazenje gozdnega zemljišča, ki ga s tehničnimi ukrepi ne bo možno preprečiti;
- če se s posegi uničijo specifični življenjski prostori prostoživečih živali, rastlin ali gliv.

(2) V soglasju Zavoda za poseg v gozd oziroma gozdni prostor ali dovoljenju ministrstva za poseg v varovalni gozd se določijo ukrepi, ki se izvedejo za odpravo ali zmanjšanje njegovih negativnih posledic na gozdni ekosistem in funkcije gozda.

35. člen (evidenca posegov v gozd)

- (1) Zavod vodi evidenco o posegih v gozd in gozdni prostor, ki obsega zlasti podatke o:
- natančni lokaciji posega;
 - vsebini, prizadeti površini in vzrokih posega;
 - času izvedbe in izvajalcu posega;
 - zakonitosti posega.

(2) Spremljanje posegov v gozd in gozdni prostor je dejavnost javne gozdarske službe in se uvršča v nalogo zbiranja podatkov o stanju in razvoju gozdov. Na podlagi evidence iz prejšnjega odstavka izdelava javna gozdarska služba letno poročilo o posegih v gozd in gozdni prostor na obrazcu iz Priloge 6, ki je sestavni del tega pravilnika. To poročilo je sestavni del letnega poročila o gozdovih.

36. člen (negativni vplivi, ki gozd poškodujejo)

Negativni vplivi, ki lahko gozd poškodujejo v obsegu, da je onemogočen naraven razvoj ekosistema oziroma onemogočeno zagotavljanje funkcij gozda, so zlasti:

- vplivi onesnažil na gozdove;
- naravne ujme, ki jih povzročajo škodljivi abiotski in biotski dejavniki;
- požari.

37. člen
(sanacija poškodovanih gozdov)

(1) Prvo oceno neposredne škode, ki jo je povzročil gozdni požar ali je nastala kot posledica naravne ujme v gozdovih, Zavod izdelava v skladu s predpisi, ki urejajo ocenjevanje škod v gozdovih.

(2) Poškodovan gozd je treba sanirati oziroma obnoviti. Za gozd, ki je poškodovan na večji površini, je treba izdelati načrt sanacije.

(3) Sanacija poškodovanega gozda obsega:

- sanitarno sečnjo;
- gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in vlak ter pripravo gozdnih vlak;
- obnovo poškodovanega gozda, vključno s potrebnimi varstvenimi in negovalnimi deli do razvojne faze gošče;
- preprečevalne in zatiralne ukrepe;
- nego poškodovanega gozda, če je le ta poškodovan do mere, ko ga ni treba obnoviti.

38. člen
(načrt sanacije poškodovanega gozda)

(1) Načrt sanacije poškodovanega gozda vsebuje:

1. opis stanja in vzrokov poškodovanosti gozda:
 - opis območja za sanacijo;
 - navedbo vzrokov za poškodovanost gozda;
 - oceno obsega, vrste in stopnje poškodovanosti gozda;
 - oceno vpliva poškodb na funkcije gozda;
2. predvidene ukrepe za izvedbo sanacije:
 - obseg sanitarne sečnje in določitev tehnologije, ki bo uporabljena za njeno izvedbo;
 - obseg gozdnih cest in vlak, ki jih je treba zgraditi, rekonstruirati ali popraviti ter obseg gozdnih vlak, ki jih je treba pripraviti;
 - ureditev sečišč in izvedba preprečevalnih in zatiralnih ukrepov;
 - obseg in način obnove in zaščita mladja pred divjadjo;
3. oceno stroškov za izvedbo ukrepov sanacije, in sicer predviden obseg:
 - financiranja oziroma sofinanciranja iz proračuna Republike Slovenije,
 - financiranja s strani lastnikov gozdov;
4. prioritete sanacije in dinamiko izvajanja del;
5. kartni del, na katerem se prikažejo:
 - površine poškodovanega gozda po stopnjah poškodovanosti;
 - obstoječe gozdne prometnice in gozdne prometnice, ki jih je treba zgraditi, rekonstruirati, popraviti ali pripraviti.

(2) Stopnje poškodovanosti gozda iz prejšnjega odstavka se določijo v skladu s predpisi, ki urejajo ocenjevanje škod v gozdovih.

(3) Ukrepi za izvedbo sanacije se izvedejo na podlagi obnovljenih gozdnogojitvenih načrtov, ki so obenem projekti za obnovo gozda.

(4) Zavod predloži ministrstvu načrt sanacije poškodovanega gozda najpozneje v dveh mesecih od dneva, ko je bila ugotovljena poškodovanost gozda. V primeru višje sile lahko Zavod na podlagi posebne obrazložitve predloži načrt tudi pozneje. Načrt sanacije, katerega izvedba bo zahtevala prerazporeditev proračunskih sredstev ali financiranje iz proračunske rezerve, potrdi minister.

(5) Zavod posodobi gozdnogojitvene načrte za izvedbo sanacije v treh mesecih po sprejemu načrta sanacije poškodovanega gozda.

39. člen

(spremljanje vplivov škodljivih abiotskih in biotskih dejavnikov
in evidentiranje ukrepov)

(1) Škodljivi abiotski in biotski dejavniki se spremljajo na obrazcu iz Priloge 7, ki je sestavni del tega pravilnika. Med biotskimi dejavniki se spremljajo zlasti vrste, ki so navedene v drugem odstavku 21. člena tega pravilnika.

(2) Povzetki spremljanja in evidentiranja iz prejšnjega odstavka se izdelajo po gozdnogospodarskih območjih in so sestavni del poročila o gozdovih.

VI. PAŠA V GOZDU, PRIDOBIVANJE SEMEN GOZDNIH DREVES IN DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

40. člen

(paša v gozdu)

(1) Z gozdnogojitvenim načrtom se lastniku gozda lahko dovoli paša živine v gozdu, če ni v nasprotju s funkcijami gozdov, ki so določene v gozdnogospodarskih načrtih, in če je izpolnjen eden od naslednjih kriterijev:

- nizko produktiven gozd oziroma gozd, kjer je načrtovana sečnja manjša od 5 m³ na hektar in predstavlja celoto z obstoječo pašno površino;
- zemljišče v zaraščanju, ki je v gozdnogospodarskem načrtu določeno kot gozd ali drugo gozdno zemljišče in predstavlja funkcionalno nadaljevanje pašnikov ali se vključuje v celoto pašnih planin;
- gozd v razvojni fazi debeljaka, ki obdaja pašno površino, če paša ne bo ogrozila njegovega nadaljnjega razvoja.

(2) V gozdnogojitvenem načrtu, ki dovoljuje pašo v gozdu, se določi obremenitev glav velike živine na hektar glede na vrsto živali in njen vpliv na tla in gozd. Izločanje gozdov za pašo ni dovoljeno, kjer bi le-ta povzročila erozijske procese oziroma večjo trajno poškodbo tal.

- (3) Območje paše se prikaže v kartnem delu gozdnogojitvenega načrta.
- (4) Izločanje gozdov za pašo ni dovoljeno na neerodibilnih podlagah z nakloni večjimi od 30 stopinj ter na erodibilnih podlagah z nakloni večjimi od 15 stopinj.
- (5) Za pašo določen gozd mora biti z ograjo ločen od ostalega gozda tako, da ni možno prehajanje živine v gozd, kjer paša zaradi zaščite mladja ni dovoljena. Pri postavitvi ograj se v čim večji meri upoštevajo selitvene poti prostoživečih živali, ki morajo biti izven pašne sezone v celoti prehodne.
- (6) Pri obnavljanju obstoječih ograj in pri postavitvi novih ograj se ne sme uporabljati bodeča žica. V območjih, kjer živijo koconoge kure, se pri obnavljanju obstoječih ograj in postavljanju novih ne smejo uporabljati žice, temveč električni trakovi ali drugi načini ograjevanja.
- (7) Pri izdelavi gozdnogojitvenega načrta za dovolitev paše v gozdu Zavod sodeluje s kmetijsko svetovalno službo. V kolikor gre za območja s posebnim statusom po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, Zavod sodeluje tudi z Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave.
- (8) Gozdnogojitveni načrt, s katerim se dovoli paša v gozdu, velja največ do izteka veljavnosti gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote, po tem roku se mora uskladiti z novim gozdnogospodarskim načrtom.

41. člen

(pridobivanje semen gozdnih dreves in drugih gozdnih dobrin)

- (1) Šteje se, da se gozd opustoši oziroma se v njem ogrožajo njegove funkcije, če se:
- iz gozda odnaša organski del tal, mineralni del tal oziroma pesek ali gozd osušuje z jarki;
 - steljari oziroma grabi listje v gozdu, v katerem se ta dejavnost tradicionalno ni izvajala ali se grabi v drugem gozdu pogosteje kot dvakrat v desetih letih;
 - steljari na zlivnih območjih hudournikov ali na erodibilnih območjih;
 - ne pridobiva semen gozdnih dreves v skladu s predpisi, ki urejajo gozdni reprodukcijski material;
 - nabirajo drevesni plodovi, storži in semena tako, da je otežena naravna obnova v sestojih, kjer je ta načrtovana;
 - vrta v drevo za pridobivanje sokov ali smolari na drevesu, ki ni bilo izbrano za posek, ali v nasprotju z usmeritvami in pogoji, določenimi z odločbo Zavoda;
 - nabirajo plodovi z uporabo pripomočkov za učinkovitejše nabiranje, ki povzročajo poškodbe na rastlinah, tleh ali njihovi okolici;
 - nabirajo drevesni plodovi, semena, cvetje ali vejevje tako, da se površina krošnje drevesa zmanjša za več kot 30% in če je morebitno obvejevanje drevesa opravljeno na način, da rez ni gladek;

- pri izkoriščanju grmovnic v grmu pusti manj kot 30% živih poganjkov razen v primerih, ko je z gojitvenim načrtom določeno drugače;
- nabirajo zelnate rastline tako, da se odstrani več kot 30% rastlin oziroma več kot vsaka tretja rastlina;
- nabirajo mahovi tako, da se odstranijo z več kot 20% površine, ki jo mahovi poraščajo.

(2) Če je predhodno nabiranje na določenem kraju že doseglo meje iz osme, devete, desete in enajste alinee prejšnjega odstavka, nadaljevanje nabiranja ni dovoljeno.

VII. RABA GOZDOV

42. člen (gozdni bonton)

Ravnanja v okviru rabe gozdov, ki ogrožajo funkcije gozdov, so:

- zasekovanje, lupljenje, zarezovanje, vrtanje, zažiganje ali drugo poškodovanje drevja in grmovja, razen takrat, ko so ta potrebna zaradi spremljanja stanja in razvoja gozdov, gospodarjenja z gozdovi ali znanstveno-raziskovalnega dela;
- poškodovanje ali razdiranje mravljišč in nabiranje mravelj ali njihovih bub;
- namerno uničevanje gnezdišč ptic, krajev poleganja sesalcev in delov habitata, kjer se živali grupirajo (skupinska prezimovališča vretenčarjev, prenočišča migratornih vrst in podobno);
- vznemirjanje živali iz 10. člena tega pravilnika v časovnih obdobjih in znotraj razdalj, ki so navedene v tem členu, razen za potrebe spremljanja stanja in razvoja gozdov.

43. člen (rekreativno nabiranje gozdnih dobrin)

(1) Posamezni obiskovalec gozda lahko v smislu rekreativnega nabiranja za lastne potrebe nabere dnevno največ 2 kg gob, razen gob, ki jih je prepovedano nabirati na podlagi predpisa, ki ureja varstvo samoniklih gliv, plodov, mahov in kostanja ter 1 kg zelnatih rastlin, razen rastlin, ki jih je prepovedano nabirati na podlagi predpisa, ki ureja varstvo zavarovanih rastlinskih vrst.

(2) Šteje se, da obiskovalec gozda pri rekreativnem nabiranju plodov, zelnatih rastlin ali gob ogroža funkcije gozda, če pri tem ravna tako, kot je navedeno v osmi, deveti, deseti in enajsti alineji prvega odstavka 41. člena tega pravilnika.

44. člen
(čebelarjenje)

- (1) Čebelarjenje v gozdu je dovoljeno v skladu z veljavnim pašnim redom iz predpisa, ki ureja čebelarski pašni red.
- (2) Šteje se, da se s čebelarjenjem v gozdu ogrožajo njegove funkcije, če:
- se čebelji panji postavljajo na naravne prehode prostoživečih živali ali na vzdrževane pašne površine v gozdu ali
 - onemogočajo normalno rabo gozdne infrastrukture za gospodarjenje z gozdovi.

VIII. PROGRAM VARSTVA GOZDOV IN POROČEVALSKO, PROGNOŠTIČNO-DIAGNOSTIČNA SLUŽBA ZA GOZDOVE

45. člen
(program varstva gozdov)

- (1) Program varstva gozdov, ki se izdelava letno za vse gozdove, obsega zlasti:
- ukrepe za ohranjanje biotskega ravnovesja;
 - ukrepe za varstvo pred požarom;
 - ukrepe za varstvo pred škodljivimi organizmi.
- (2) Podlaga za program varstva gozdov so potrebna varstvena dela, ki so določena v gozdnogojitvenih načrtih in načrtih varstva gozdov pred požarom. V programu varstva gozdov se določijo obseg, vrednost in način financiranja ukrepov iz prvega odstavka.
- (3) Program varstva gozdov se izdelava skupaj s programom vlaganj v gozdove. Program varstva gozdov se med letom spremeni ali dopolni, kadar je to potrebno zaradi nenadnih pojavov škodljivih biotskih ali abiotskih dejavnikov.
- (4) O izvajanju programa Zavod poroča ministrstvu v okviru polletnih in letnih poročil o delu Zavoda.

46. člen
(poročevalsko, prognoštično-diagnostična služba za gozdove)

- (1) Naloge poročevalsko, prognoštično-diagnostične službe za gozdove obsegajo zlasti:
- spremljanje stanja in razvoja biotskih in abiotskih dejavnikov, ki so ali lahko postanejo škodljivi za gozd kot ekosistem;
 - ugotavljanje neznanih škodljivih pojavov;
 - predlaganje vrst škodljivih organizmov, ki se redno spremljajo;
 - napovedovanje pričakovanih škodljivih pojavov večjih razsežnosti;
 - priprava strokovnih navodil;
 - načrtovanje in zagotavljanje izvajanja ukrepov za preprečevanje škodljivih pojavov;

– poročanje o škodljivih pojavih.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka so sestavni del programa dela Zavoda in javne gozdarske službe Gozdarskega inštituta Slovenije.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

47. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehata veljati Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, 92/00 in 56/06) in Pravilnik o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja in za zatiranje podlubnikov (Uradni list RS, 52/05).

48. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-6/2009
Ljubljana, dne 28. decembra 2009
EVA 2009-2311-0052

dr. Milan Pogačnik
Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano